

Згодна з устаноўленай Епіскапатам Беларусі праграмай, 2015 год быў абвешчаны годам навяртання. Ён з’яўляецца працягам распачатага цыкла падрыхтоўкі да юбілею 100-годдзя фацімскіх аб’яўленняў, які будзе адзначацца ў 2017 годзе. Распачынаючы новы літургічны год, старшыня беларускага епіскапату кс. бп Аляксандр Кашкевіч у пастарскім лісце адзначыў, што заклік да навяртання датычыцца не толькі людзей, якія жывуць далёка ад Бога, не толькі тых, хто згубіў дар веры ці забытаўся ў сур’ёзнае маральнае зло.

“Навяртанне з’яўляецца дарогай і заданнем кожнага хрысціяніна, які ўсведамляе асабістыя слабасці і абмежаванні і прагне з дапамогай ласкі ўвесь час нанова вызваляцца з няволі граху і ўсё больш адкрывацца на дар Божай любові: справядлівай, велікадушнай і вернай, якая праяўляецца перш за ўсё ў прабачэнні і адкупленні. Навяртанне, у самым глыбокім значэнні гэтага слова, – гэта змена мыслення, а таму і адмова ад логікі эгаізму, лёгкасці, кампрамісу са злом і прыняцце праўды Евангелля як адзінай дарогі, што беспамылкова вядзе нас да паўнаты жыцця ў Хрысце”, – падкрэсліў кс. бп Аляксандр. †

Можна сказаць, што своеасаблівым дэвізам гэтага года будуць словы: “Навяртайтесь і верце ў Евангелле”, а галоўным прыярытэтам – належнае прыняцце сакраманту пакаяння і паяднання, а таксама дапамога тым ахрышчаным, якія яго занябалі, адкрыць у ім крыніцу Божай міласэрнасці.

Дык чым жа з’яўляецца тое навяртанне, да якога заклікае Касцёл?

Заклік да навяртання побач з абвяшчэннем Бога Валадарства і заахвочваннем

прыняць Добрую Навіну з'яўляецца найбольш характэрнай рысай навучання Езуса. У самым старэйшым Евангеллі, Евангеллі паводле св. Марка, гэта першыя запісаныя словы Езуса: “Споўніўся час, і наблізілася Валадарства Божае; кайцеся і верце ў Евангелле” (1, 15). Евангеліст Лука запісвае, што Езус ужо раней заклік да навяртання зрабіў мэтай свайго прызначэння (5, 32: “Я прыйшоў заклікаць да пакаяння не праведнікаў, а грэшнікаў”). Ён рабіў гэта прама, называючы рэчы сваімі імёнамі (10, 13; 11, 32), ці ўскосна, заклікаючы да разважанняў, якія павінны былі вынікаць з прыпавесцей (напр. 10, 30–37).

Аднак, у Евангеллі паводле Лукі заахвочванне да навяртання прымае яшчэ адзін своеасаблівы выгляд. Ён вынікае з разгляду гэтага заахвочвання ў святле паслання ўсёй Кнігі. Лука падкрэслівае ролю Божай міласэрнасці: Бог міласэрны (6, 36), Ён з бацькоўскай міласэрнай дабрынёй чакае навяртання чалавека (15, 11–32), больш таго, Ён нават сам гэтага чалавека шукае і знаходзіць (15, 3–10), прытым ніколі не позна прыняць Яго міласэрнасць (23, 39–43).

І як міласэрнасць з'яўляецца выхадам Бога насустрач чалавеку, так навяртанне з'яўляецца выхадам чалавека насустрач Богу. Прыняцце паставы навяртання робіць чалавека здольным перажыць сустрэчу з Богам. І хоць яна часта складаная, у той жа час гэта неабходна.

Ці патрабуем мы навяртання?

Чалавек з'яўляецца адзінай істотай на гэтай зямлі, якая можа прычыніць крыўду не толькі іншым, але і сабе. Чалавек можа завесці сябе ў залежнасць, псіхічныя расстройствы, прывесці да самагубнага стану. Можа дзейнічаць не згодна з сумленнем. Можа рабіць зло, якога не хоча, замест добра, якога так прагне. Можа самому сабе схлусіць, ашукаць, зрабіць няшчасным. Натуральным вынікам любога зла і граху з'яўляюцца пакуты. Чым часцей мы парушаем Божыя заповедзі і сціраем розніцу паміж добром і злом, тым большую шкоду мы прыносім сабе і іншым, тым больш балючыя нашыя думкі і перажыванні. У сваю чаргу радасць і надзея – гэта плён святасці, плён жыцця ў еднасці з Богам, з самім сабой і іншым чалавекам. Хрыстос заклікае нас да навяртання менавіта таму, каб Яго радасць была ў нас і каб нашая радасць магла быць поўнай (параўн. Ян 15, 11).

Тыповыя цяжкасці ў навяртанні

Існуе некалькі тыповых пастаў, якія робяць цяжэйшым ці ўвогуле немагчымым працэс навяртання. Першай такой паставай з'яўляецца ігнараванне сваіх грахоў і слабасцей. Чалавек, як правіла, мае тэндэнцыю перабольшваць чужыя недахопы і заніжаць уласныя. Пакуль мы не прызнаем факт, што якасць нашага жыцця залежыць галоўным чынам ад нашай штодзённай паставы ў дробных справах і што мы не можам ігнараваць нашыя малыя слабасці і грахі, да таго часу мы блакіруем свой шанс на навяртанне і на большую радасць у сваім жыцці.

Другой тыповай перашкодай да навяртання з'яўляецца параўнанне самога сябе з іншымі людзьмі. У кантэксце рахунку сумлення і неабходнасці навяртання мы часцей за ўсё параўноўваем сябе з людзьмі, якіх лічым горшымі за сябе. Так мы трапляем у некалькі пастак. Па-першае, мы маральна асуджаем іншых людзей. Па-другое, робячы рахунак сумлення, мы звычайна параўноўваем сябе не з Хрыстом ці з тымі людзьмі, якія могуць Яго пераймаць верна і самааддана, каб мабілізаваць сябе і змяняцца, а хутчэй з

паставай тых, каго лічым горшымі, каб пазбягаць неабходнасці ставіць перад сабой патрабаванні і каб супакоіць сваё сумленне.

Яшчэ адной з тыповых перашкод у навяртанні з'яўляецца перакананне чалавека ў тым, што ён ужо не можа змяніцца. Але толькі ў свеце рэчаў бываюць незваротныя працэсы. Нельга, напрыклад, вярнуць назад разбітае шкло ці спаленую рэч. У чалавечым жа свеце – за выключэннем абсалютна крайніх выпадкаў – незваротных сітуацый няма.

Хто можа быць для нас прыкладам у працэсе навяртання?

Вельмі дапамагчы ў гэтай сітуацыі можа прыклад кожнага са святых, асабліва тых, якія радыкальна змянілі сваё жыццё. Выдатнай дапамогай можа быць аналіз постаці св. Пятра і параўнанне яго ўчынкаў з учынкамі Іуды. Іуда рашыўся на вельмі шчыры рахунак сумлення: “Я выдаў бязвіннага”. А потым пайшоў і павесіўся. У той жа час Пётр зусім інакш адрэагаваў на сваю слабасць, калі тройчы выракся свайго любімага Настаўніка, якому прысягаў, што ніколі Яго не пакіне, хоць бы нават іншыя Яго пакінулі. У адрозненне ад Іуды, Пётр не застаецца сам-насам са сваім грахам. Прысаромлены і спалоханы, ён далей ідзе за Езусам. Калі іх позірк сустракаюцца, Пётр выкодзіць, каб горка заплакаць. Але ён не адчайваецца, а ператвараецца ў моцнага чалавека. З гэтага часу яго можна будзе забіць, але нельга запалохаць і прымусіць зноў вырачыся Хрыста. Бачачы перамяненне Пятра, мы можам здагадацца, што ён прачытаў у позірку Збаўцы: “На што ты спадзяешся, Пётр? Калі ты думаеш, што Я цябе асуджу і перакрэслю, значыць ты яшчэ не ведаеш Мяне. Цяпер Я іду аддаць за цябе жыццё, бо Я бязмежна цябе палюбіў”.

Пайсці за Езусам з нашым грахам – гэта чарговая ўмова трывалага навяртання. Калі мы становімся ў адзіноце перад тварам балючай праўды пра нас саміх, нам пагражае – як Іудзе – распач і адчай. Калі ж мы, спалоханыя і прысаромленыя, ідзем з нашым грахам да Езуса, тады адбываецца штосьці незвычайнае. Сілай Яго любові і прабачэння мы становімся большымі за свае слабасці, і тады перад намі адкрываецца новая будучыня. Трывалае навяртанне патрабуе падысці да кратак канфесіянала, каб зазірнуць у вочы Езусу і ў чарговы раз, а можа і ўпершыню, пераканацца, што Яго любоў большая за нашу слабасць і што мы ўсё можам у Тым, хто нас узмацняе.